

Wstęp do badań społecznych i politologicznych

Ćwiczenia 2

dr Karol Kaczorowski

Ćwiczenia NR 2

Konceptualizacja problematyki badawczej.

Pojęcia w badaniach społecznych.

Konstruowanie definicji pojęć.

Konceptualizacja a operacjonalizacja i pomiar

- Pomiar - staranna, przemyślana obserwacja świata rzeczywistego, której celem jest dokonanie opisu przedmiotów i zdarzeń w kategoriach wartości (cech) składających się na zmienną.
- koncepcja - obraz mentalny, wyobrażenie jakiegoś zjawiska
- Konceptualizacja- dochodzenie do porozumienia w sprawie obrazów mentalnych i ich porządkowanie oraz dopracowywanie, wybieranie wspólnych dla wszystkich koncepcji;

Konceptualizacja a operacjonalizacja i pomiar

- Abraham Kaplan (1964):
- Mierzenie rzeczywistości rzeczy:
 - - przedmioty bezpośrednio obserwowane
 - - pośrednie
 - - twory teoretyczne
- Pojęcie to "rodzina koncepcji"
- Konceptualizacja jest pomostem między konstrukcjami teoretycznymi a obserwowalnymi przedmiotami/własnościami

Konceptualizacja a operacjonalizacja i pomiar

- Konceptualizacja jest pomostem między konstrukcjami teoretycznymi a obserwowalnymi przedmiotami/własnościami
- pojęcie, wskaźniki, wymiary (aspekty)
- wymiar - możliwy do wyszczególnienia aspekt pojęcia,
- Definicje: realne, nominalne, operacyjne
- krąg hermeneutyczny- proces pogłębiania rozumowania

Konceptualizacja

Definicja nominalna

Definicja operacyjna

Pomiary w świecie rzeczywistym

Wskaźniki

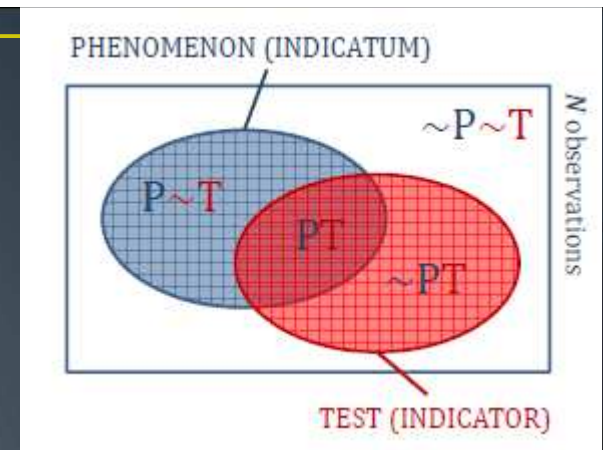
- 1) Definicyjne (wskaźnik jest tożsamy z definiendum)
- 2) korelacyjne/ empiryczne (indicatum jest w pewnym stopniu obserwowalne)
 - a) korelacji wewnętrznej (część definiens, założenie lub wykazanie empiryczne, że element większego zbioru cech (definiensu) jest silnie skorelowany z pozostałymi cechami). Przykład: operacjonalizacja statusu społecznego Stuarta Chapina
 - b) korelacji zewnętrznej (poza definiensem: I) konsekwencja cechy wskazywanej, II) warunek cechy wskazywanej (przyczyna) III) statystyczny, teoretycznie nie wyjaśniony związek
- 3) Wskaźniki inferencyjne (indicatum jest nieobserwowalne) - pozwalają wnioskować o wartościach cech niedostępnych bezpośredniej obserwacji.

Wskaźniki cd.

- Podział Stefana Nowaka:
- 1) Definicyjne
- 2) rzeczowe
 - a) empiryczne
 - b) inferencyjne
- 3) Wskaźniki będące definicjami cząstkowymi syndromów (np. wynik testu psychologicznego na neurozę).
- moc odrzucania, moc zawierania, moc rozdzielcza wskaźnika
- skale i poziom nieoznaczoności, moc rozdzielcza jako trafność

Definicje operacyjne i operacjonalizacje

- definicje operacyjne przedmiotów, które mają jedynie pośrednie ekwiwalenty empiryczne
- problem trafności wskaźnika - czy wskazuje na pewno na to o co nam chodzi?
- zakres definicji operacyjnej: ustanawiany przez dobór wskaźników i ich operacjonalizację
- problem: przy interpretacji często wyciągane są wnioski na temat pojęć (lub wręcz utożsamia się pojęcia z operacjonalizacją)

- Moc zawierania (sensitivity)
- Proporcja obserwacji fenomenu prawidłowo rozpoznanych (P) przez test (T)

$$Sens. = \frac{n(PT)}{n(P)}$$

- Moc wyłączenia (specificity)
- Proporcja obserwacji bez charakterystyk fenomenu, prawidłowo ($\sim P$) odrzuconych przez test ($\sim T$)

$$Spec. = \frac{n(\sim P \sim T)}{n(\sim P)}$$

- Moc rozdzielcza (accuracy) – całkowita proporcja prawidłowych rozpoznań

$$MR = \frac{n(PT) + n(\sim P \sim T)}{N}$$

Trafność

- Trafność treściowa
 - Fasadowa
 - Doboru próby
- Trafność empiryczna:
 - Empiryczna
 - Prognostyczna (korelacja z kryterium)
- Trafność teoretyczna
 - Zgodność narzędzia teoretycznego ze światem empiryczno-obszaryjną

Nie samą trafnością żyje wskaźnik

- Efektywność – dostępność i względna łatwość w pozyskaniu wartości i/lub obliczeniu wskaźnika
- Odporność na arbitralność (założeń lub statystycznych operacji)
- Aktualność
- Możliwość modyfikacji

Rzetelność

- Rzetelność mierzona jako stosunek wariancji wyników prawdziwych do wariancji całkowitej otrzymanych wyników
- Metoda powtórnego testowania
- Metoda form równoległych
- Metoda połówkowa

Podsumowanie zajęć

The background features a complex pattern of thin, vertical, slightly wavy lines in various shades of blue and grey, creating a textured, forest-like appearance. A solid blue horizontal band is positioned in the lower third of the image, containing the text. Below this band is a thin yellow line, and at the very bottom is a solid grey horizontal band.

Dziękuję za dyskusję, do zobaczenia